

Оразагъыз къабыл болсун!

Газета издається на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

З А М А Н

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

2012 жыл
18-чи август,
шабат кюн.
№№ 161-162
(19083)

Багъасы 6 сомду

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

КЪМР-ни Башчысы А.Б. Каноковну Сыйлы Рамазан ай бошалгъаны бла байламлы алгъышлауу

Республиканы хурметли жамауаты! Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бла Правительствоосуну эм эччи кесими атымдан Сыйлы Рамазан айны бошалгъаны атылган Ораза байрам бла Къабарты-Малкъарны мусулманларын таза жюректен алгъышлайма.

Ораза тутуу - ол бизни чыдамалылыгыбызны, ийаны-уубузну кучюнд, аны кийик теэмлюгюбюзню сыйнауду. Ол сыйнаудан сора адам кесини ич дунясын тазалайды, сезимлигини кочлейди, адамлык даражасын кетюрюге юйрениди, бек алгъа уа этген ишлерини огурлулугуна эм иги умутларны тозлогонго тюшоюеди.

Ораза байрам бизни адет-кылык хазнабызны айны баргъанына шагъатлык этеди, исламни кеп еморледен келген тереверин эм мамыр халда жашуу этуу магъанасын керсетеди. Аны бла бирге уа бизни республиканы дин эм культура жашууну айрылмазлык кесги болгъаныны шагъатды. Дин халкылага бирликде жашаргъа эм сейирлерин бирикдирге болушканы, мамырлыкны эм бир бирни аныгълаулыкны бек иги тереверин сакъай билуу бла да уллу иш этеди, аны тейленд-теюрге аманат этеди.

Ислам мындан арысында да Къабарты-Малкъарда граждандар келишулюккю кочлорге, миллетге эм динле арасында бир бирни аныгълаулык болууна себеплик этерине ийанамыз.

Бу кюнлери аруу ниеттери эм огурлулулук къулулк этюверги жюреклерибизде орун тапсыла, бизни ышангылы уллу сакъет, ахшылыккъа эм къыйлыни жашуу тежейме!

Таза жюректен

Мамырлык, огурлулук эм насып тежейме

Кавказны мусулманларыны управленисны башчысы, СНГ-ни къыралларына динле аралы советини сопредседатели Шейх-уль-Ислам Аллахшюкр Паша-заде, Сыйлы Рамазан ай байламлы Къабарты-Малкъар Республиканы халкын алгъышлап, КЪМР-ни Башчысына телеграмма жибрегенди.

Анда былай айтылады: «Сизни эмда республиканы битен халкында да Рамазан ай бошалгъаны эмда «Ид-уль-Фитр байрам башлангъаны бла жюрегимден къызын алгъышлайма. Битен мусулман халкында да кунуныны коюле, мамырлык, огурлулук, этн тазалык келтиресе сюеме.

Битен дунянда да мусулманла белгилеген Ид-уль-Фитр байрам динни айныуну огурлуу заманды. Бу Сыйлы кюнледе Уллу Аллах бизни къырындап халкылага мамырлык, насып, ырахатлык, огурлулук берсин деп, жюрегимден деп.

Бу кунуныны байрам кюн Сизге эм Къабарты-Малкъар Республиканы халкына саулайда Аллахдан ахшылык, насып, айныу тежейме. Уллу Аллахны рахматлыгы биргерге болсун!» деп айтылады Шейх-уль-Ислам Аллахшюкр Паша-задени алгъыш сөзюнде.

ТИЛЕК

Терслигин кечюню юсюнден кергюзтюу РФ-ни Президентиине жиберилгенди

КЪМР-ни Башчысы А.Б. Каноков, терслигин кечюню вопрасы жаны бла Комиссияны тапкъан къаргалган залочкенины биле келишип, РФ-ни УК-сыны 264-чи статьясыны 1-чи кесегине керсе суд юзюнде А.М. Кожуковге терслигин кечюню актын жайралануу тоз болулугу юсюнден предложение кыралгъаны башчысы къаруу келтирди. Россия Федерацияде терслигин кечюню юсюнден тилеклеге къаруу жюргюзю юсюнден Россия Федерацияны Президенти 2001 жылда 28-чи декабрде чыгарылган 1500-нумерли Указы бла къабыл этилген. Булымга керсе, Россия Федерацияны Президент керекли документе ахын онуну этер ючюн къыралны башчысы В.В. Путинге жиберилгенди.

Д. ХАШИЖОВЕ, КЪМР-ни Башчысыны Административлик къаулап-праву управленисны терслигин кечюню вопрасы жаны бла секторуну таматасы.

Тейерек стол

Культура - терроргъа къажуу

21-чи августда 11 сагъатда Наткъде Меченаны Казим атык республиканы сабий эм жаш тейо библиотекада «Культура терроргъа къажуу» деген ат бла «Тейерек стол» бардырылды.

Тобешюде КЪМР-ни Миллет муоевини генеральди директору Феликс Назов «Жаш тейоно тарых эм этнография жаны бла билимлерин едорюну», «М.В. Котлярованы китап басмаларыны» директору Мария Котлярова «Киталны жамауатыни тин байлыгъын едорюнде магъанамыз», КЪМР-ни Гуманитар тинлерини институтуну филология илмуну доктору Светлана Алхасова «Культура бирликте эм келишулюкке этген жолду» деген тема лага доклад этеридиле. Дагъында анда Россияни Художниклерини союзуну члени Нели Сундукова «XXI-чи емюрню художниклерини ишлеринде жаш тейоно бла жамауатын жашуунда жокустуну магъанамыз», сабий эм жаш тейо библиотеканы методика бейномноно таматасы Ирина Подгорная

ПРАВИТЕЛЬСТВО

Бюджет социальный магъаналылай къалады

КЪМР-ни Правительствоу кезюню жыйынууда жыйырмага жуук бегими проекти сюзолоп, къабыл этилгенди. Аны премьер-министр Иван Гертер бардыргенди.

Биринчиден, КЪМР-ни Экономиканы айныуу эм сатыу-алуу министрствосу хазырлагъан бегимлеи уллу къаууму на къаргандыла. Мусулканы Алий айтханыча, бир ненча республикалы законга тюрленуле кийирилгенери бла байламлы «КЪМР-де инвестиция иш бла керештен колданылгъаны зорышхаларына лютала берюню эмда файддаларында алынган налогу илчмени азайтууну юсюнден» бегим къабыл этилгенди. Анда люталага къабыл компанияла тийишли болгъанлары белгиленгенди.

КЪМР-де адамла кеслерини бахчаларында алгъан файдданы илчмени да тохтатырылгъанды. Мусулканы Алий айтханыча, былай бегим хар жылдан да къабыл этилгенди, ол къабылгъа юйрелге берилген болушукъуну илчмени санар ючюн белгиленди.

КЪМР-ни Правительствоосуну къаууму алышынганы бла байламлы Экономиканы айныуу эм сатыу-алуу министрствосун юсюнде Положение да тюрлендирилгенди. Документде бу ведомствого жагы жумушла да салынгандыла, сөз ючюн, анди иги затланы сатыудан тошген файддаланы юсюнден декларацияны предпрития-ла министрствого берилге керекдиле.

Жылы алындын бир республикалы бюджетни файддала бейномноно 11,7

миллиард сомга толтурулгъандыла, ол а жылы планын жармы тенгли бирди. Былтыр бла тенгширгенде, республикалы бюджетге налагдан тышында фондладан къышак халда 726 миллион сом берилгенди. Быллай шарганы КЪМР-ни финансла министрлиги къулгубун толтурган Ирина Мишкова келтиргенди.

Ол айтхана керге, бюджетте ахча, хар замандача, асламында төрт налагдан тышгенди: акцизе (1,3 миллиард сом), НДС (1,1 миллиард сом), организацияны файддаларына эмда молклерине налагъа эм башкала. Битенде бирге уа налагдан эмда андан

Ахыры 2-чи бетдеди.

ТИРЛИК ЖЫЙЫУ

Керюмдюле аман тейюлдюле

Черек району жерликде урунганлары кюзюк къыйлыкны битимлеи оруп бошалгъандыла. Району эл мюлк эм аш-азыкъ управленисны кереклиги Ибашалы Харам айтхана керге, тарихле республикалы керюмдюлеге жеткенди. Ортазеп бла алай айтхана, кюзюк болгъаны гектарыны тиркилиги 32 центер, кюзюк арпаны - 28, зентханы - 15,7 болгъанды. Битенде

4698 тонна мирзеве жыйылганды. Управление таматасы «Сукан суу» эл мюлк производство кооперативни коллективни ахы ишленени белгилегенди анда хар гектардан 35 центер кюзюк будай алынганды. Быйыл картофа бла нархоке да иги жыл болганды. Аландан деп тирлик жыйрга улму барды.

Бизни корр.

ЖЖК

Сууукъла жетгинчи, ремонтну тындырырга таукелдиле

Нарткъалада кеп фатарлы юйлеге тынгы ремонт этуу программаны жашууа бардыра, бюджекте бир къауум объектеде жангыртуу ишле къыстау бардыла. Шахарны администрацияны пресс-службасында билдиргенлерине керсе, ала «ЖЖК-да бардырылган тюрленулеге себеплик этген фондун», республиканы бюджетке эм юйлен ишленери ахчалары бла этиледиле.

Жангыртууну кезюнде къурулуш бригадала тюрлю-тюрлю коммуникацияны алышындрыдыла, аны башланы жанында жабыдыла эм аны тыш къабыргаларын сюртедиле. Объектеде къысы организациялы ишлерини конкурсланы кезюнде белгили болганды. Сөз ючюн, Кабардинский орамда 135-чи номерли юйно ремонтну «Стройинверсал» фирма къолгъа алгъанды.

Мында, бирин жюрелде, этер ишле кепюле, - дейди аны башчысы Вадим Балкоров, - Бу мекяны ашкikleri бла терезелери тозурагъаны, тыш хунасыны боюу эм фундаментини шукатуркасы

ашалгъаны кеп жыл болады. Юйно чорбаты да эртгенде окуна тозурады. Аны хатасында бек кытада фатарла жуукулдан сора мыла болгъанлай турдыла.

Быланы барысын да эге алса, мекяны тынгылы жангыртурга кереклиги алгъадан окуна бам эди. Алай бу ишлене бардырырга кеп ахча керек болу, аны мында жашалгъа кеслери кюнчери бла атымай турганды. Энди уа бу башында атымай программаны хайры бла иш жеринден тепгенди: подрядчик конкурсу хоргаланлай, аны къурулуш бригадалары ремонтну мынмай этип башлагъандыла.

Шендо объектини фундаментини шукатуркасы этиле турды. «Ол болшкыдыла эм юйно башы алышып башлангъанды», - дейди проаб Рамио Шыушукое. Ызы бла уа юйно ичиде суу, газ эм жылуу баргъан быргыла алышындрыдыла.

УБЛАШЛАНЫ Мурат.

Жазылуу 2012

Хурметли жамауат!

Сиз бир профлю сылтауда бла «Заманна» жазымай къалган сезим, халны тюзетирге болуккъду. Августда жазылууну жаарашдыраргыз, аны миллибизде ыккъган газетини 1-ин сентябрден алып баштаркъысыз.

Шерт айна жазылууну багъасы - 237 сом 40 капекди.

Бизни индексибиз - 51532

2012 жылда 20-чы августуну солуу кюннге санауну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Къабарты-Малкъар Республиканы Мусулманларыны дин управленисны тилеги бла 19-чу-21-чи августда Ораза байрам белгиленгени бла байламлы бурюк этме:

1. 2012 жылда 20-чы августуну Къабарты-Малкъарда солуу кюннге санарга
2. Указ басмаланган кюнден кюнчюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы А. КАНОКОВ. Нальчик шахар, 2012 жылда 16-чы августда, №14-УГ

Саугъалау

Жазычулары атлары бла майдалла - тийишлиге

Россияни Пермонтов аты комитети культурага, литературага, басмага, билим беруге уллу къыйын салган адамланы ишлерине дайым да эс бурганлай турды. Кеп болмай да ол Москвада

Соптанланы Тахир Базюланы Русланга орден тагъады.

жашаган «Педагогика» журналы баш редактору Базюланы Русланга саугъалагъанды. Анга Меченаны Казим туугъаны 150 жылгъына атылган эм ингушу жашуучу Саид Чаквиевни да маидаллары берилгенди.

«Заман» газет Русланы юсюнден жаз турганды. Ол, илмуда болдурган жетишиллеринден сора да, жамауат иш бла датири керешди.

Быйыл Пятигорске де айтхлык орус пост М.Ю.Лермонтов музей - запоевиги ачылгъан. Бу датага атап, анда бир къауум меропияте бардырылгъанды. Ол, культура ара болуп къалай, жарыкларыну иште да уллу эс бурды. Аны бла Кулийланы Къаысныны Чегем шахарда юй - музейини араларында шу-елхукъула да белгилеге керекди. Ала экиси да курап, анда закий малкъар

турган Герман Паштовну чыгармалары бла танышдырылган шахарчылары, къонокъларында да.

Художникни суратлау искусствого, жаш тейоно юретиге салган уллу къыйын да белгиле, уллу орус поэти муза - запоевиги аны «Домик Лермонтова» деген майдал бла саугъалагъанды.

Алай даражага кеп жыл басмада ишлеп кетген, бу саугъада солууда болгъан Михаил Герандоковну да тийишли кергенди. Анга бла Базюланы Русланга да майдалларын Ставрополь крайны администрацияны тилеги бла басманы юйюк - «Каббалкопт» биргюню генеральди директору Соптанланы Тахир бергенди.

САРАККУЛЛАНЫ Асият. Сураты автор алгъанды.

БИЛДИРИУ

«ПРО Билим беруу-2012» эришюге - жангы номинацияла

«ПРО Билим беруу-2012» эришюню къурау комитети эччи авторлага жагы номинацияла ачылгъанлары билдирди: «Тарыхны жылына жораланган эм иги материал», «Россияны жылыны юйретючюсү-2012» битенроссий конкурсу юсюнден эм иги материал». Алагъа керге былай категорияны материалла жиберирге болушукъу: басма эм Интернет асмамлы информация органада, информация агентствода чыккыган, радио-программала, телепрограммала. Конкурс юсюнден тую информация konkurs.sovet-edu.ru сайта барды.

«ПРО Билим беруу-2012» эришюню къурау комитети.

Шимал Кавказ кон сайын	Казимни Босфор жагъасында ызларын кералганды ол	«Ветеран» деген атха ким тийишлиди	Не кергюзтюу къаруу?
2 бет	5 бет	5 бет	6 бет

2 3 Бюджет социальный мағзалалык кылаары

Акыры. Аллы 1-чи беттеди.

Быйыл 16-чы июлда Бахсан эм Терк районда саяхат жазуунанда эм бурундан соң аманда тас этгенге Финанса министрствону оңуу бля ача болушук этилдики. Бу жумушларга 975 миң сом бөлүнөдү. Андан сора да, кыйын жашау болумга тошгон граждандарга да ача берилдики.

Кыргыз Республикасынын Социалдык Магзалалык Министрлигинин кызматкерлери менен биргеликте социалдык магзалалык программанын иштерин жүргүзүүдө.

ЗАТС системаны ишин кураар мурат бля республикалык мелкенди муниципалитетке жакшыс аппараттык комплексте берилди. Оң жаны бля бегими КЭМР-ни Кыргыз ыркыны эмда жер бля байланы каланы министрствосу көргөзгөндү.

«КЭМР-де эл молк бля коргоштенге тирликтерин страховаы эткендеринде кырааларды бир кескин арха кытайыргасы субсидияла берюноо июсонден бегим кылабы көргөлгөндү. Ол бир-бир федералдык закондоо торлөрүнө кирийгелерин бля кытайыргасы бля бегимди министрлини оңурбасары Казбек Коков билдиргенде, бегимде субсидиялары берюноо нызамы токташырылганды.

КЭМР-ни Правительствоосу РД-ни Кыргыз министрствосу бля келишим этгенди. Анга көрө, республика эл молкге жаратуу жер-жердеги тирликтерин страховаы эткендеринде кырааларды бир кескин арха кытайыргасы субсидияла берюноо июсонден бегим кылабы көргөлгөндү. Ол бир-бир федералдык закондоо торлөрүнө кирийгелерин бля кытайыргасы бля бегимди министрлини оңурбасары Казбек Коков билдиргенде, бегимде субсидиялары берюноо нызамы токташырылганды.

Ораза Сабарлык салганда сауга - жаннетди

Сыйла Рамзан ай бошаны, тамба бил дуняда да мусулманлардын кысуунан Ораза байрам болганды. Анга кытай тоборге кереклини июсонден Чаб-Акс-Суу элини ийманы Чаб-дарыяны Күзүбдүн жашы Арен былай айкөндү.

Ораза бил Аллах тау бизге - мусулманларга - борч халда буураганды, алай аны алайыгынын тишин көргөмөн адам ислам дининде чыгып кылабы болушукту. Аны борчулдугунан ийнанын, салуугу, оңуу да бола тургандай, аны тутмаган а поняхта тошеди. Ол себептен оразаны акылбалык болган жаш, кыс да ачуулар.

Оразаны сыйлыгыгынын, маганысын июсонден газетде да жазыла турганды, биз да айтып, аңгылапты корушобди. Алай аны саягыман кыраырга жарырыш тошеди. Алай кесин жараткан 12 аны ичкенде жангыз да Шах-Рамзан эмен, бу айны барсындан да айрып эсгергени окумуна айтады аны эңчиленини июсонден, бу сыйлы айла Куран берилди башкалар Мухаммат фыйгамбарга, Алланы салымы ача болгунс, - ол да айрады бу айны башаландан.

Ораза бил Аллах тау бизге - мусулманларга - борч халда буураганды, алай аны алайыгынын тишин көргөмөн адам ислам дининде чыгып кылабы болушукту. Аны борчулдугунан ийнанын, салуугу, оңуу да бола тургандай, аны тутмаган а поняхта тошеди. Ол себептен оразаны акылбалык болган жаш, кыс да ачуулар.

Оразаны маганасын, тюзөн айтаңда, биз толгунунай билген да эте болмабыз. Аны июсонден фыйгамбардын халиси да барды: «Рамзан аяны маганасын, хайрылыгынын, оңурлуугунун билес, сая жыл ораза болса эди, деп излерлик эди адам».

Көбүсөндө адамла кылаый сунадыла, оразада кесими ашсуудан тырма, аны бля борчуму толтурма. Алай сая июноо ауланманын маганасын экинчи жердеди. Фыйгамбар былай айкөндү: кесин аман кылаалардын тылманынан ораза туткундан, кесин ашдан-суудан саклагандан хайры жокту, деп.

Адамнын ызандан сөз эткен, зарланган, кыраи негиз туткан, аманлык эткен - бу кыруу ишден керин болуурга керекби. Алланы ачыгыгындан, аны июсонден айтыла-айтыла турды, аңгылаган-ла, билгенде да бардыла. Ак-Сууну июсонден айтаңда, мында ораза туткунла бек көпдөдү. Адамны ий-намактыгы болмаса, ол Аллахдан сууап излемесе, оразаны тутуп, кесин алай кыйнарык болмоз эди, ботонда бу жай кызында.

Рамзан аяны ачык куулерин жетиле. Бу айда бек сыйла кече - кыадыр кече да болду. Кыранда айтылганыча, ол миңг айдаң да

Адамнын ызандан сөз эткен, зарланган, кыраи негиз туткан, аманлык эткен - бу кыруу ишден керин болуурга керекби. Алланы ачыгыгындан, аны июсонден айтыла-айтыла турды, аңгылаган-ла, билгенде да бардыла. Ак-Сууну июсонден айтаңда, мында ораза туткунла бек көпдөдү. Адамны ий-намактыгы болмаса, ол Аллахдан сууап излемесе, оразаны тутуп, кесин алай кыйнарык болмоз эди, ботонда бу жай кызында.

Рамзан аяны ачык куулерин жетиле. Бу айда бек сыйла кече - кыадыр кече да болду. Кыранда айтылганыча, ол миңг айдаң да

Кытхары

Таулада ачыгын альпинистлени тапхандыла

Оңалтын августта АдырСууда Чег-Чат тауа 2 200 метр бийиктикте Болгоградда Альпинисттер ачыгындыла. Алдан бирин айгы сынганды, кыан кып көтөгдү. Турпистени ыларындан оңалгатыла Элбурс бийик тау изил-кутхаруу отрядын бөлмөо чыгыганды. Көчмөо халда аны алаы кутхарууларды чыгаргала, ала альпинистлени тапхандыла.

Александр Колдинин салуугун андан ары багырга Тыннауында да халкы жакырдыгы чыгаргала тауда ачыгын Белоруссиядан турпистканы кутхаргандыла. Аны «Безенги» альпалгерге келтиргенди, анга да врачла кыраыдыла.

Малчылык

Келер кезуу агрофермаланы кылоларынды

Перестройканы кезинде кыраалыкыны, ол санда Кызарты-Малкыранды да, экономикалары кылай тозурап барганыра барыбында да зооинжендери. Ол заманда алгала кырады кырады, адегизлегенча, оңууларда дуа этилгеге, Куран окулуурга керекди, алай ала да сактыламайдыла. Ораза уа сауд адамдары байрамды, биз бир бирибизин багыларга, алышларга борчулуку.

Малчылык

Келер кезуу агрофермаланы кылоларынды

Перестройканы кезинде кыраалыкыны, ол санда Кызарты-Малкыранды да, экономикалары кылай тозурап барганыра барыбында да зооинжендери. Ол заманда алгала кырады кырады, адегизлегенча, оңууларда дуа этилгеге, Куран окулуурга керекди, алай ала да сактыламайдыла. Ораза уа сауд адамдары байрамды, биз бир бирибизин багыларга, алышларга борчулуку.

Ораза бил Аллах тау бизге - мусулманларга - борч халда буураганды, алай аны алайыгынын тишин көргөмөн адам ислам дининде чыгып кылабы болушукту. Аны борчулдугунан ийнанын, салуугу, оңуу да бола тургандай, аны тутмаган а поняхта тошеди. Ол себептен оразаны акылбалык болган жаш, кыс да ачуулар.

Ораза бил Аллах тау бизге - мусулманларга - борч халда буураганды, алай аны алайыгынын тишин көргөмөн адам ислам дининде чыгып кылабы болушукту. Аны борчулдугунан ийнанын, салуугу, оңуу да бола тургандай, аны тутмаган а поняхта тошеди. Ол себептен оразаны акылбалык болган жаш, кыс да ачуулар.

Ораза бил Аллах тау бизге - мусулманларга - борч халда буураганды, алай аны алайыгынын тишин көргөмөн адам ислам дининде чыгып кылабы болушукту. Аны борчулдугунан ийнанын, салуугу, оңуу да бола тургандай, аны тутмаган а поняхта тошеди. Ол себептен оразаны акылбалык болган жаш, кыс да ачуулар.

Ораза бил Аллах тау бизге - мусулманларга - борч халда буураганды, алай аны алайыгынын тишин көргөмөн адам ислам дининде чыгып кылабы болушукту. Аны борчулдугунан ийнанын, салуугу, оңуу да бола тургандай, аны тутмаган а поняхта тошеди. Ол себептен оразаны акылбалык болган жаш, кыс да ачуулар.

Ораза бил Аллах тау бизге - мусулманларга - борч халда буураганды, алай аны алайыгынын тишин көргөмөн адам ислам дининде чыгып кылабы болушукту. Аны борчулдугунан ийнанын, салуугу, оңуу да бола тургандай, аны тутмаган а поняхта тошеди. Ол себептен оразаны акылбалык болган жаш, кыс да ачуулар.

Ораза бил Аллах тау бизге - мусулманларга - борч халда буураганды, алай аны алайыгынын тишин көргөмөн адам ислам дининде чыгып кылабы болушукту. Аны борчулдугунан ийнанын, салуугу, оңуу да бола тургандай, аны тутмаган а поняхта тошеди. Ол себептен оразаны акылбалык болган жаш, кыс да ачуулар.

Ораза бил Аллах тау бизге - мусулманларга - борч халда буураганды, алай аны алайыгынын тишин көргөмөн адам ислам дининде чыгып кылабы болушукту. Аны борчулдугунан ийнанын, салуугу, оңуу да бола тургандай, аны тутмаган а поняхта тошеди. Ол себептен оразаны акылбалык болган жаш, кыс да ачуулар.

Ораза бил Аллах тау бизге - мусулманларга - борч халда буураганды, алай аны алайыгынын тишин көргөмөн адам ислам дининде чыгып кылабы болушукту. Аны борчулдугунан ийнанын, салуугу, оңуу да бола тургандай, аны тутмаган а поняхта тошеди. Ол себептен оразаны акылбалык болган жаш, кыс да ачуулар.

Акыла

Полицияны полковниги жашка муратына жетерге болушканды

Бу коюлде Мокыяланы Абдурахим суурагыз жаш болгондо велосипед ачганды. КЭМР-де ишени министрлини оңурбасары полицияны полковниги Ураб Афанов Буагетчи жашны ий муратын июсонден Кызарты-Малкыранды оңууна аламын деп айтканды да, «муратыма жетерге болуш» деген акцияны кечеринде бардырганын Интернеттен билгенди.

Бу коюлде Мокыяланы Абдурахим суурагыз жаш болгондо велосипед ачганды. КЭМР-де ишени министрлини оңурбасары полицияны полковниги Ураб Афанов Буагетчи жашны ий муратын июсонден Кызарты-Малкыранды оңууна аламын деп айтканды да, «муратыма жетерге болуш» деген акцияны кечеринде бардырганын Интернеттен билгенди.

Безюпаны Залина

Черек муниципалдык районун администрациясын башчысы пресс-службасы

Безюпаны Залина

Черек муниципалдык районун администрациясын башчысы пресс-службасы

Безюпаны Залина

Черек муниципалдык районун администрациясын башчысы пресс-службасы

Документте 1-чи сентябрде Билим берюноо иштерин бөлгүлү жаны бля жумушала да бардыла. Иван Гертер байрамда, көп адам кырашкан жыйылууда жамауат кыруусузулукну жалчытууга баш магына берилгеге кереклини эсерткенге эмда аллай бөлүшкө казырлаганда, аланы июсонден алгандан да кюо структуралга билдиргеге кереклисин чертгенди.

Республикада авариялада, башка кырауларда ачыгынаны санын азайтыр мурат бля операция планы да кызабы көргөлгөндү. КЭМР-ни салуук саклау министрлини кытуугун толтурган Анатолий Канчалиени айтынына көрө, документ халкын саугуунун саклар, ачык-аңканы санын азайтыр мурат бля жарашдырганды.

Жыйылууда Кызарты-Малкыранды кыраалыгы бля Россиеге кылаулыгыны 455-жылгынын бөлгүлү жаны бля план да кызабы көргөлгөндү. Дагыла КЭМР-де курауны айтынуу жаны бля программа да республикалык бюджет бля келиширилгенди. КЭМР-ни Правительствосунда Кулгура жаны бля совет да куралганды.

Абдуллахлы Фатима Сууратланы Р. МАММОВ алганды.

Россиедин Юг жанындагы электросеть комплексе кышкы марда бля токташырылганы болжолдан эсе бир ай алгыз болушукту. Аны июсонден журналисттерге сетегей федералдык компаниянын прадентини Председатели Олег Буракин билдиргенди.

«Хазыркынын паспортун 15-чи октябрде норматив болжолдан бир ай алгыз алышыбы. Ол өчкөт тергеууу, кышкы кызырануу системаны торлөндиргеге керек болушукту да, аны июнон, -дегенди компания башчысы.

Аны айтынына көрө, жыл сайын кышкы хазырануу деген системаны кыюот, жыл ууруу тайкыра, кырашардан системаны автоматизацияланганын системаны эси болганын көргөлгөндү. Адамла жашаган көп пунктада, артыкча элде, билдирюноо техникалы системалары жоктула. «Алай эсе, биз, кыска заманы ичине болууну торлөндирити, хар шахарда эм райоңда билдирюо системала чурмусуз ишлерга этерге керекби. Крымскын сынауну эсептеп, битүү билдирюо системала, башчылык этууну эми жашуу хар зат бля жалчытуу пункта авариялары кезуеринде да кыоакш источник бля жалчытууларга керекди», -дегенди Ткачев. «Бизге шөңдүгө кезуеге тиешили 100 процент хайрыры болушук система керекди», - деп, экинчи жер чертип айтаңды ол.

Электросеть комплексе кышкы хазыр болушукту

Россиедин Юг жанындагы электросеть комплексе кышкы марда бля токташырылганы болжолдан эсе бир ай алгыз болушукту. Аны июсонден журналисттерге сетегей федералдык компаниянын прадентини Председатели Олег Буракин билдиргенди.

Кытайлы бизнесменлени кавказлы туризмге сейлдерин улууду

Россиеде турист бөлмөо айнаында Кавказ биринчи жерде болганына тиеш кыраылы бизнес, ол санда кытайлы бизнес да улуу эсе бурданды. Аны июсонден Федералдык агентствону оңуучурубары Евгений Писаревский ол сферада келе турган кезуелде Россие бля Кытайны бирини кылай ишлерикири июсонден кесими июнон айтында билдиргенди.

Кыоакш поезде изгенди

Темир жолулары айтынына көрө, Кыран тенгизи жагыларында курулгала билетте жетишимди. Алар июн жай айларга саатыны бытырты дааража жеткенди, деп билдиргенди Россиеде Темир жоллары компаниясында ИТАР-ТАСС-ны коргошобди.

Волгоградта Александр Минугуяга эсертме салыкыдыла

«Сталнград - Волгоград - Регион» деген стратегиялы фонду башламчылыгы эм Волгоградта бля Камышенский Митрополитлери Германы эм Волгоград областыа эмда алгынгыны СССР-де жашаганында эмда шөкүрланы, башка россиячилени излемери бля Воланы жай басындагы Жигит шахарда 2013 жылда уста композитор эсе, б процентке көп болгандыла. «Шарко Адлерни тиросиндеги курортлара барыкыла артыкча көпдөдү», -дегенди Россиеде Темир жоллары компаниясында.

«Орленокда» «Олимпиада идеаланы»

«Орленок» деген Битуррусой сайы арада «Олимпиада идеаланы» бирини тематикалы оменчери ачыганды. Аны Р эм Г компания МОК бля битудияны партнёрлукун кечеринде кураганды. «Анга Битуррусойден 3 миңг жаш бля кыс кыташырыкыдыла, ол санда «Сай бол, ангам» деген компанияны проекти бля аладан 300-эс хакысы тутквала кылолу болгандыла, деп билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспонденттери Олимпиада оюнаны көч керемчюну Мария Киселёва.

КЭМР-де жаш фермерге болушуктула

Былт республикада июкчылк болжала деп жарашдырганды ки эл молк программаны жашауда бардыргыла кириштирди. Аладан бир-иш башлаган фермерге болушукту этиуду, экинчиси - иююр малчылык фермаланы айнаытууга себептик этиуду. Эл молк урунунга кыраыл болушукту, итолгала көрө, града бля алышыдыла. Соңуларда, кырашардан айтыр фермер молкно кураурга эм айнаытууга берилк бек улусу - 1,5 миллион сом чаклы болушукту. Аны бля бирге эл молкө ишленге жашауу та кураурга деп бир жолга 250 миңг сомга дери болушуктала алырга болушуктула.

Муниципалдык кураулыны фондары

Кырачар-Черкес муниципалдык кураулуны быйыл курауланг келгендирюноо фондуна 33 миллион сом берилгиди. Региону ишлери айтырыла бля алышыдыла. Соңуларда, кырашардан айтыр фермер молкно кураурга эм айнаытууга берилк бек улусу - 1,5 миллион сом чаклы болушукту. Аны бля бирге эл молкө ишленге жашауу та кураурга деп бир жолга 250 миңг сомга дери болушуктала алырга болушуктула.

ТЫШ КЫРАЛЛАДА ЖЕРЛЕШТЕРИБИЗ

Кязимни Босфор жагъасында Ызларын кёралгъангы ол

Мызыланы Ардроны жашы Къаншаубий мындан 38 жыл алда жазганды тузганын. Жаш одамны чыгаргасында ол заманын солугуу, тылгуу, жашау турмушуну бозу торсионлери эсперге, кёрюрге да болукду. Казим хаж кылырга бара туруп, айткан да, Тюркию ол кезеуде ара шаарында – Стамбулда – болмай амалы жок эди. Алай эсе уу, аны ол уухатыда кёрген, эслеген, билген, тынген адам чыкмазмы экен тегереде?..

Бу жия кызбуу, насобы тутуу, таулу дайымбарга жолугууба ч кызганд эсе уу? Халк мажымчы, мугъамчы, жырла уа айтан болмазы Кавказ туолудан келген жолоучуга? Аллахда билген, алай ол шыкчы аксылданы юсюнд бир хазарда айталмазмы аны жерлешине. Ол кеси да сюрюнде, кёпчюнчолокто тууганды. Атасындан эшитте-эшитте да турганды Мечу улуну кылай демелиги назмуу, миллетини кылай айырылы аса-

Мы болганыны юсюндан да. Ол заманда мугъамчы кьарт, айткан да, Къаншаубий Казим бла тобегени болмак. Мызы ууу 83 жашууну 83 жашууну, чыгаргачыкыш иш бла байламы этип кызганды да болук эди. Алай ол сорууда таулу жашы тизилеринден тышына чыкмагъ-

анлай кьалмагъандыла. Ала чыгаргачыны жорек, жаш илзеу мюярологорюдула (талпыруларында). Аланы ол жия кызбууну эшитди эсе, эшитмед эсе да, назму уа кесини оюну терениги бла, илзеуге берилген соруулары бла да куручууну эсин кесип бурганлай турду.

Дагыда бу чыгаргачынын окутуу бошгандан сора бир соруду да жараттыла: ол замандагы жаш адам, быллай назму тизилге кыруалганын айтпун тургана салырга оюйенелрими. Ол сандат Г.Торини, М.Каримни, Н.Гогольну эм башкалары. Алай мен аныгалагъандан, манлай махкар пёсане салырмазы илзедиле. Алай бла Тёпеланы Алхими «Артутайында» тохтабиз.

Манга Уйбага электорн ариандын жибериле да да окутма. Пёсане жараткандан, алда болган кемчилликке да кырамай. Керти окутну, ол салына с, театры визиткасы болук эди. Мындагы болумну юсюндан билген этегилеги, туура хал алай ошолде деб турмагъанды.

Аны кызыккы да аны бай илдеп, декорацияны, кийимлеги кыягъыларын да кёрюп, сора тохтатырга тошгени. «Артутайын» ахырсы бла да унутуп калдым деп, аны бла бирге пёса манга да сеирди. Ким биледи, заман торленсе, кыягътыр анга.

«Бусагата сала турганы пёсанга ч киминки? Анда кыягъы бла тохтадыгы?»

«Илдеп ива за горой» деген пёса тохтагъандан, автор Владимир Жеребешову. Ол аны Уран Галевины «Будем жить!» деген повестине кёрө жазганды. Махкар тилге уа Бапыналаны Зариф кёрюргенди, тауа

Театр

Къулбайоны Георгийни жашы Мусалим Башкёростотанын Миллет жаш тёлө театры орус труппасыны баш режиссеру эм театры художестову башчысыды. Бизни жерлешибиз кёп сауулааны лауреатды, ол республиканы искусстволарыны сыйлы кылуучусуду.

Ол бусагатада, кесини солугу кезинде, Къулыланы Къайсын атла да оксор кылай драме театрында солугу турду. Кезир мында уа Къулбай ууу башчылык этген труппа бизге эстерлагъа келеди.

Мен, Мусалим бла тобеп, ала бизге кёрюзторюк, сала турганы оюларны юсеринден да сорганма.

«Бу сөзгөтмаккы салып, мен эрттегили Муратымы толтургъанма»

«Манга дери да айткан болура, сен Тёпеланы Алхими «Артутай» деген трагедиясын салса, деген хазары эшиткенде, бек кыягътылы болгандым. Пёса оскандан угъай, бусагатада республикада болумга азыргасы бла да ол кеширини койюу эди. Бютюн кыягъты кызгызганы болма...»

Алгададан окутма махкар театрга кёп тюрлю авторлары пёсаларын айтпун тургана салырга оюйенелрими. Ол сандат Г.Торини, М.Каримни, Н.Гогольну эм башкалары. Алай мен аныгалагъандан, манлай махкар пёсане салырмазы илзедиле. Алай бла Тёпеланы Алхими «Артутайында» тохтабиз.

Манга Уйбага электорн ариандын жибериле да да окутма. Пёсане жараткандан, алда болган кемчилликке да кырамай. Керти окутну, ол салына с, театры визиткасы болук эди. Мындагы болумну юсюндан билген этегилеги, туура хал алай ошолде деб турмагъанды.

Аны кызыккы да аны бай илдеп, декорацияны, кийимлеги кыягъыларын да кёрюп, сора тохтатырга тошгени. «Артутайын» ахырсы бла да унутуп калдым деп, аны бла бирге пёса манга да сеирди. Ким биледи, заман торленсе, кыягътыр анга.

«Бусагата сала турганы пёсанга ч киминки? Анда кыягъы бла тохтадыгы?»

«Илдеп ива за горой» деген пёса тохтагъандан, автор Владимир Жеребешову. Ол аны Уран Галевины «Будем жить!» деген повестине кёрө жазганды. Махкар тилге уа Бапыналаны Зариф кёрюргенди, тауа

«Тау артында тал жылдыгы» дегенбиз. Зарифни махкар тилин билингени уксылганды, ол кеси да кытыгыда оюнган.

Алгададан да мен мынга ыразы эдим. Алай «Артутай» деп кыты болганында, театр айткандан оку дегелигини эди.

«Тау артында тал жылдыгы» эрте жазыгъанды, буюнгонне келишмейди, деген оюмалы да эшиткенме...

Мен повестини авторун табыгъан этгенме. Анда ол атасыны, апасанын жашуаларыны юсеринден айтды. Чыгарманы ала жашуадан кеткенден сора, 1990 жылда жазганды. Пёсага уа 2005 жылда бургулганды.

Аны мен, Башкёростотанын Габури атлы драма театрында Улуу Корланны 60-жыллыгына жаралган, салгана.

Биринчи карагандан, пёсада болгандан иш былай терен, магъналы да туююлдуну дерди. Аны сылтауну мында кёрөмө – бусагатада жашауду эр кезиндеги тобеген затта баш кёрюп кызганды. Алай кыягъты, адамды кар кюлюк жашауну кёрюргенди баш магънасы театры.

Адамны сайлауну алында турганы не да кыялай сайлау этеди? Была сойир туююлдуну? Пёсада аны кёрөбиз. Мында уруу да барды. Алай ол фон кибиди. Андай айткан болура чыгарма эрте жазылганды, деп.

Биз Нальчикке кёрюк оюну юсюндан да билгире сюе эдик.

«Милет ива за горой» деген пёса тохтагъандан, автор Владимир Жеребешову. Ол аны Уран Галевины «Будем жить!» деген повестине кёрө жазганды. Махкар тилге уа Бапыналаны Зариф кёрюргенди, тауа

талай саууга да алганды. «Золотая маскага» кытышканыбыз да айтып турды аны даражасын.

Былайда кемчилиги тилебиме, кесини оюнуму махтагъанын ючюн, алай менден сора, аны юсюндан хазарлы болганды жокку. Башкёростотанда «Золотая маска» фестивалында номинациядан алгъасын алгъанбыз.

Самарада, Вологдада, башка шаарларда да баргъанбыз аны бла.

Нени юсюндонди оюну Урушуну кезинде буюндан бек сабиле кыягъыларын бурулды эс. Къазуатыны тамташа башлап, аланы бир бирги бла бир тил табалмагъанылары хатасы, ауарасы уа сабилеге жетеди.

Мени бу тема эсимн озган ёмюрюм ахырындан бери алгъанлай турганды. Алай болганыныкыга, кыруда кыягъты, жараланы кызгызганы турмакыга, деп кыягъын эди. Алай 2008 жылда Юлг Оюстига болгун жашуу ишлерден сора, жарысууга, тема эски болганды, буюн кыты турганы ачыкылганды. Алай бла кытайгана эртегили муртамы.

Сизни театры мындан сора да репертурында кёп оюна барды. Сайлап, аны келтиргеничине магнасы уа неведи?

«Илдеп ива за горой» деген пёса тохтагъандан, автор Владимир Жеребешову. Ол аны Уран Галевины «Будем жить!» деген повестине кёрө жазганды. Махкар тилге уа Бапыналаны Зариф кёрюргенди, тауа

«Ночевала тучка золотая» деген пёса кёрюкю. Махкар театрдан аны кой ойнарыкысы, сора башка шаарларда кёрюзторюкбоз. Спектакль, кёп фестивалында болуп, бир

САРАКЪЛАНЫ АСИТ. Сурагъан автор алганды.

МЫЗЫЛАНЫ Къаншаубий Стамбулда кьарт жырчыга тубедик

Хар кыайда да жарлы жарлыча жашайд... МЕЧЛАНЫ Кязим

Биз Стамбулду ашмам кыраганында, Босфор кёпюрюню тюз да тенгиде, Сабыр тенгизин салкын жагъасында, Чабак тутуп, ишилик этген бир жерде

Опуларга. Шахар орамаларында, Таш атсанг, башага келип тошера, Адам тькы-тыкылама болганындан Арап, чёдок басыр солугу алырга.

Кёпюр, кыучкыларын кенгеге жайгъанлай, Къарт Азияны ёхтем Европалга Тур туюмчкы бла байлагъанлай, Сюймесе да – боисундуруп кыадарга.

Иш кесек отурабыз алайда, Сейир кёрюндю ушакъ, сёз да бизге: Анькы хауда бери кыягътан да, Кемиз айтпн келе эди тенгизге.

Сейир туюлду да локордындагы Ву Стамбулну кыра халкындагы бары: Эс кьол кыялыны бла жашагъана, Тенгизге жуукъ хар бирни кыадары.

Бай ресторандан, кыонакъ юйледеге Биштен этле жокуду мында тёлөпюн: Сыра болган, учу чабак ишишги. Бери кыоллуда кыялыны ишде туюлоп.

Чабак кибик, ишлейди кюндюз кеси да, Тюркю ишчи, сёз айтмайны тынгылап, Кемизе нёренине тобед да, Жукъ сормайын, кыарамындан аныгалап.

Итир баша, кёз байлаша башалса, Тынгылау кюню ёчюн алырга Жыйылайды бери, хазарны баса, Бар жарсыларында да толуп айттырса.

Даур, таууш. Топюн буюк, туманча, Жер тарлыгъандан инбаш тиз инбаша, Арабыда жалгъау кёпюр болгандан Кюшюлгъанек биз да тюркюл нгыгыша.

Бир кьарт келди – жия кызбуу кыюлунда. Кийимлери тюзарды эскиден. Мухадлык мугъам жыл солугунда... Иши ючюн хаж тилемей кишден.

Махъамында Анadolу кыяла, Битимиси жер, кыайтыны тюркюл кёзале, Арух терен, терекле, полле, сула. Мухад тюркюн алылдыла кыу тюзле.

Чандак, кыра торорон жагылаша, Дугъум кёлери тюркюл кырадым, Аксылыма кеси тюнде жалгъаша, Жылладан бирин мен жуукъ чакырдым.

Салам айткан, дугъум кёзюл чакырдым! Алтмыш юк жокп алай кыайда эдинг сен? Ол заманда сокгъан жыргыны тарчы. Тынгылар адик, эсинге тошорсенг.

«Сабийликте бу кыбузда согъама, Аны бла ёте ёмюрюк сезим...» «Айтчы манга, кыайт ётген жылаша. Кыялай, кыайт эспеди сени Кязим?»

Сабий кьолларында арсарлы сокъгъан, Жия кыбуу махъамы мухадды, дей, Кыялай оштенде, билемгеней ахыгъан Жилмугъун, бирисилге кёрюлмей?

Кыатында ол зыкыл кийим аттангы Мухад кёлериине кыарды торлеп. Анданмы жазгъанды кыялыныл жаны: «Хар кыайда жарлы жарлыча жашайд...» деп?

Ол юк менчи бла бирге Стамбулга хазини соругу жашагъа – Москва тькисини ингирденги. «Качошаны» неда мени ючюн «Исламейин» сокъгъаныны, кесинги юсюндан айткан, жашауга соймеклик толуп мууда хазарларыны биз бы сейирли шаарны чырайлыклары бла бирге кёлте дери эскибиде тутубуз, унуталмабыз!

Сен огурду ишлейги, айткы да, ким стол артына отуртуп сыйлар, деп сакълмай этесиз. Ишчи кыарындашларыны кеслери тартып, кыюймай отурганларында, аланы арысында зыркы, сени алдан башкалыгы кырайы мен. Да манча жылы былай кёрюнгенинде, кыайсы коллеринг умулту, чууакъ болалыкчында?

Хар, бираз сыра ичип, бир-эки арагы кылаплагъа кюлеринг! Да ол заманда махъамларын мухадан-мухад бола нек бардыла? Ол махъамыла сени жорек жырчы, керттигинг барды да – андан! Ол махъамыла Санат барды да – андан! Ол махъамыла жашуу барды да – андан!

Кел, кьарт жырчы, отуру сен кыатым, Халалаша эски юнюнж кыялынык. Кюйюск юнюнж умулбуздан ата, Чууакъ юнюнж кепирлерин сакълайык.

Ийнанмасанг, жеринде бир заманда Кёрмезсе сен чууакъ кюле кепирин. Кизимде да ийнанылуукъ болгандан, Кёргенди ол, байгыш, жашпай, жерин! 1973 ж., Стамбул.

Ол кюндөн бери оксуна не кыадар жыл этю. Алай буюнгонне Стамбулда да кьарт жырчыны махъамлары мени бла биргиде. Билмейме, сюе болуру кеси? Алай махъамлары уа Босфорну кёпюл мылчасында да, минараланы жетиш башларда да, кемелени буюкы чыгыштан омакыларында да эшитилди. Энтта да кёп жыл эшитиличкелди...

Мизир-Стамбул-Москва.

Англытату

«Ветеран» деген атха ким тийишлугу

Ишчи стажы 40 жылга жеткенде «Урунну ветеран» деген ата бериле. Урунну ветеран, аны бла бирге социальнй льготала алырга болук. Булылай соругуа «Российская газетага» аслам келедиле.

Ветеранна кимилдиге Урунну ветераны деген статус «Ветераннаны юсюндан» 1995 жылда аны январда кыайт элтиген Федеральнй законну 7-чи статьясында аныгъалында.

Закогда айттыгъанда кёре, урунну ветеранна бы адамланы санарга болукду:

«Урунну ветераны» деген удостоверение болганында:

– кырал майдала, ордене бла саугаланганында, неда СССР-ни, Россия Федерацияны сыйлы алтарына тийиши болганында, урунда жетишилери юсюндонне саугалагъа берилгенден.

Бу парат магъналыды: 2005 жылда «Урунну ветераны» деген сыйлы атын жоруктары, анга ким тийиши болгандан тохташдыруу жаны бла полномочиалга регионларга берилгендиге. РФ-ни субъектлери ол жаны бла законла, башка норматив акта жарашдырырга эркиндиле.

Бирге регионна да Федеральнй илземлени толтургурга борчлуду, алай ветеран аты тийиши болганыны кыуумун кенгертирге эркиндиле. Сёз ючюн, Башкёростотанда «Урунну ветеран» деген ат республиканы саугалагъа тийиши болганында да берилди. Андан сора, Башкёростотанда «Урунну стажы уллу болганын» деген сыйлы ат да берилди. Аны стражовой стажлары эр кишени арысында 40 жылга, тишир-улада уа – 35 жылга эс жеткенге тийишдиле.

Бу жорук республиканы кесини законлары бла тохташдырылганды. Ма аны ючюн, «Урунну ветераны» деген аты алырга оюйгене, биринден, регионда ол жаны бла законда жоруктарына билгире керекдиле.

Кыялай сутуа ючюн бериледи Майдала эм ордене бла байламлы соругуа жокдула. Торло-торло сыйлы аттары, ведомстволу саугалангы келеринден айткандан уа, аланы тизмеси уллу:

– сыйлы ата («Сыйлы фран»), «Сыйлы урун» деген ордене бла байламлы кылуучу» деген эм ашталла

– белгиле («Отдан кууарыруу службаны бек иги ишчиси», «Аэрофлотну отиничиги»), неда значокла («Сыйлы дожджик», «Сакюлөнү авиарыкы жоруктары сакълау аюкю») деген эм ашталла

– правительстволу, министрстволу, ведомстволу сыйлы грамотала

– эки неда андан да кёп автор свидетельства неда патенти болгун юсюндонне кыраганды, аны бла бирге:

– сыйлы грамотала, грамотала, диплом («РФ-ни чекли службасы» деген сыйлы грамота, «РФ-ни Баш арбитрак оюдуно» сыйлы грамотасы, «РФ-ни Правительствоюну саугасыны лауреаты» дипломаты кыаруну Приставкинни «Ночевала тучка золотая» деген пёса кёрюкю. Махкар театрдан аны кой ойнарыкысы, сора башка шаарларда кёрюзторюкбоз. Спектакль, кёп фестивалында болуп, бир

Бу парат магъналыды: Башында кепирленген тизме регионда кыялы тиледи, аны ючюн субъектнде башкалыкыла бардыла. Ол себеден ветеран аты алардан алгъа, сизни саугагызы тизмеге киргенин бла кыягътан алырга болукду. Сёз ючюн, бытыр кыз артында РФ-ни баш оидо «Социалнй эришилде хорлагъаны ючюн» деген белги бла саугаланганды ветеран аты эмда льготалагъа тийиши болганыларн эстертегини.

Документлени жарашдыруу нызамы Заявляныны жашагъан жеринде социальнй кыруулу органга бериле. «Ветеран» аты тийиши болганында пенсияга чыгарыры сакълмай, аны алгъандан жарашдырырга болукду. Анга уа былай документте керелди:

– паспорт

– сураткысы

– орден неда майдал бла саугаланганыгызыга неда СССР-ни, РФ-ни, РФСФР-ни сыйлы алтары берилгенге шакътылык этен документе

– урунну пенсия тохташдырыр ючюн керек болгун урунн стажы неда бир жерде кёп жылланы ишлегени ючюн пенсия төлвненгине шакътылык документе (граждан кылуудыла) (ишле-генеге – урунн жеригинде билеуу стажыныны юсюндонне справка эмда урунну кытапкы, ишлемегенге уа – жалда урунну кытапкы).

Документлени копиялары бла бирге кеслерин да келтирирге керекди (бир бирлери бла тенгилешдир ючюн)

Болжалла Регионда документлени жарашдырууну болжаллары башкадыла. Алай

Специалистни кыоушу Мария Иснова, РФ-ни урунну эм социальнй кыруулу министрени кенешчиси: «Урунну ветераны» деген аты берилден алга регионда кырал атыла органна ол аданы ведомстволу саугалангы кырадыла. Аланы берюню юсюндон оюну уа кырал власть органга кыялы кёрюрге керелди. Ведомстволу саугала жанында былай жоруклары бойынса, эсе алындады:

– уруннуда этген жетишилери ючюн саугалануу юсюндон федеральнй (аны орунбасары), кырал комитетни башчыны (аны орунбасары), ошол министрлукта таматасы (аны орунбасары), ошол министрстволу, кырал комитетни, Федеральнй службаны коллегиясы кыялы кёрюрге керелди

низам бирди: социальнй кыруулу уурауныны «Урунну ветеран» деген аты алыргъа оюйген адамны документлени жарашдырыгъа эмда аны социальнй кыруулу министрстволу, губернаторда эни комитетинга, башча айткандан, сыйлы аланы берген жууалы ведомстволу жетиреди. Документ кыялы кёрюлгөндо, ветеранга удостоверение берилди. Бу документ адам социальнй болушукка тийиши болганына шакътылык этеди. Ол расписка бла бериледи.

Комиссия ветеран аты бериге унамаган эсе уа, ол не сылтау бла эленинг аныгъатхан документи кылуугъа тутдуруга керекди (аны болушугу бла апелляция этерге болукду).

Бу жумушун бир айны ичинде тамаларга борчлудула. Сёз ючюн, Москва областында болжал 35 кюнге жетеди.

Кыялай болушукка жалчыташы Уруннуу ветеранларна льготала бла социальнй болушукну регионла кеслери тохташдыралы. Асламыда жашуу журт эм коммуналнй тейлеуге субсидияла бериледи (льгота юнюн плочаданы социальнй мадардасы 50 процентке; андан кёте уа толугуун тейлеуге тийишдиле).

Андан сора да, пассажир транспортда хакъсы жорюргене неда аны багысыны жартысы тейлеуге эркинлик берилге деп болукду. Бир-Бир регионда, сёз ючюн, Москвада чек салындады, ол угъай, ветеранна Москва областыда электричкада хакъсыз барырга эркиндиле. Башка шаарларда транспорт бла хакъсыз хайырлангырга эркинлик берилди.

Ветеран сизни регионда неда шаарда кыялай социальнй болушукка тийиши болганын социальнй кыруулу уурауныныны ведомстволу билгире болукду. Сизни соругуузуга кёлден жууал береп, аны бла тынчыл кыламыз (бизде чиновникле журт да жокду деп кыяргы бек союдени).

Ол жаны бла регионда кыялы элтиген праволу актыны кёрюзторюн изледи.

ПРОЕКТ

Чиновниклени сабийлерин тыш кыраллада окытургъа кыярык туююлгюле

Кырал Думаны кыарамна берилген, чиновниклени жашуаларына чек саллык законпроектте торлениле кийри бардырыла турды. Мындан ары да алай барса, кыралда министрден бла губернатордан сора баш эркинликке болгун жан кыялыны туююлгюле. Алгъаркында «Комсомольская правда» кырал кылуучулуга эм аланы ой билчелерине тыш кыраллада тедпиримлек ырысыла (журтла) тутарга эм тыш кыраллы банклада сёчтла ачарга эркин этилик туююлду деп, жазгъан эди.

Законпроектте энтта да бир торленуу кийириге дейди. Кырал адамлагы кеслериин тыш кыралла гарвордлада эм кейбирдикле окугуа жибериюу тырыкъ торленууну. Аны авторларынды бири – «Единая Россия» фракциядан депутат эм конституциалы закондательство эмда кырал кыруулу жаны бла думалы Комитетни председателини биринчи орунбасары Вячеслав Пысовов «Комсомольская правда» корреспонденте билдиргенге кёре, жангылыккыны ише сингиргенден сора не болугун айтханды.

«Ол идею тюзю, мыйыбыздады. Адамла властыны велечилери эседе, Билдик ниет принциплени жашууда бардырыга айтыу бла чеклемей, башкалы ол жаны бла юлгю кёрюзторюге керекдиле. Алай туюю эсе, ол алдауду! Башчага айтсакъ, аты ала Ана Тугъан журтка кылуугу эсе тургандан, жашагъан бла кыраллар тизме кыраллада жашагъа юйретиледи. Биз бир бирге келишимден ол затны жашаудан кете-риге кюрюшибиз. Законпроектте не

кыаты эсе да, андан кылуугурга кыял жол да кыюгъанбыз. Сёз ючюн, тыш командироклада болгандыла. Адам тыш кыралга кёп заманга юйорю бла бирге командироклага бара эсе, ол анда сёчт аваргынына, сабийлерин да школга анда жюрюторюгоне сёз да жокду.

Сабийге окусун деп, кырал грант берилген эсе уа – былайда бир тюрлю чурум да болмазга керекди.

Шёнда тыш кыраллада окуй тургъанлыга уа не болукду? Сиз законну кыялы эттирдигиз дейчи. Сизни коллегъаныны жаны уа Оксфордда окуй турды. Ол андан кетергеми керекди?

«Мени оюмуна кёре, анга окууну бошарга он бериге керекди. Акъылсызлык болуучу ол халда кесин атыу. Биз формалистте туююлгюле, 24 сагытны ичинде кыралдан чыгып кетигиз, деп да айтлык туююлгюле.

Закон, бек алгъа, ишлей тургъан чиновниклеге чек салдыла адамла властыга а

